

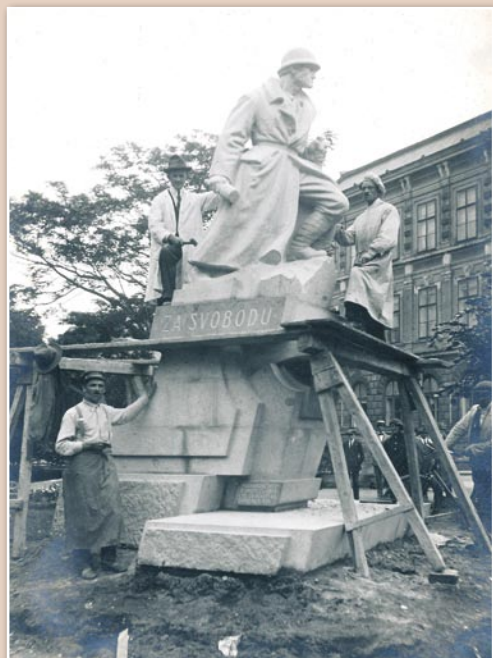
Zrcadlení boleslavského 28. října

Dějepisectví vždy trpělo, a nepochybně nadále trpět bude, na lenivost přímých účastníků dějinných událostí předat včas své vzpomínky dalším generacím. Nejinak je tomu i v případě pondělí 28. října 1918 v Mladé Boleslavi – Dne vzniku československé samostatnosti.

Ve 30. letech, v době, kdy již někteří „muži boleslavského 28. října“ nežili, se Ladislav Verner snažil všemožnými iniciativami vymoci od hlavních účastníků jejich písemné vzpomínky na děje onoho památného dne. Leč neuspěl. Přesto si právě díky němu můžeme dnes udělat bližší představu o rušnosti celého dne a průběhu Ustavující schůze Národního výboru v Mladé Boleslavi. Právě Ladislav Verner byl totiž zapisovatelem této schůze.

První zprávy o dění v Praze dorazily do Mladé Boleslavi již 28. října dopoledne. Přirozeným centrem vzrušené atmosféry se stalo Staroměstské náměstí, jež se během odpoledne zcela zaplnilo davy lidí. Revoluční organizační centrum vzniklo v hotelu U Zlatého věnce, který měl v té době ještě průčelí v duchu 19. století; Krohova funkcionalistická přestavba přišla až v letech 1925-27. Ústřední autoritou celého převratu se zcela přirozeně stal ryzí český vlastenec hoteliér Josef Botka. (Nešlo však o nejznámějšího vlastníka hotelu Věnce totožného jména, všestranně činného za První republiky a vězněného v době 2. sv. války za odboj proti nacismu. Tento Josef Botka v oněch hodinách ještě bojoval jako legionář v řadách Čs. vojska v Itálii nedaleko Gardského jezera.)

Kolem 17. hodiny padlo první rozhodnutí v rámci samostatného Československa. Byla vyhlášena sbírka na postavení Památníku osvobození. Do čela přípravného výboru byl jmenován učitel dějepisu a zeměpisu na zdejšímu gymnáziu Hynek Kašpar, místopředsedou jmenován Josef Botka a jednatelem Ladislav Verner.

Poslední úpravy Pomníku padlých. Foto - z pozůstalosti K. Mauermanna

O dalších osudech pomníku si řekneme níže.

Během večera na pokyn z Prahy přicházeli do Věnce delegáti jednotlivých politických stran a Sokola, který pro spolehlivost členstva převzal dohled nad pořádkem ve městě v rámci tzv. Národní stráže. Vše šlo k prvnímu zasedání Okresního Národního výboru. Ustavující schůze tohoto revolučního orgánu začala o půlnoci 28. října. Předsedal jí Josef Botka a mezi 18 dalšími účastníky nalezneme např. továrníka Václava Klementa, doktora Eduarda Bičíka či knihkupce Josefa Švíkala, ještě nedávno vězněného za urážku císařského majestátu, když do své výlohy umístil podobiznu Františka Josefa I. s cenovkou „3 koruny“.

Základním výsledkem jednání mělo být pochopitelně zvolení prvních představitelů Národního výboru. Po živých poradách dvou hlavních skupin, které se během schůze vyprofilovaly, došlo k neobvyklé situaci – předsedové byli zvoleni dva, a to MUDr. Eduard Bičík a JUDr. Vratislav Teklý. Za místopředsedy Václav Hrabě a Pavel Hartman, jednatelem Jan Dubický a pokladníkem Josef Suchý. Přestože se dále jednalo o způsobu převzetí úřadů, byla diskuse v této věci zdrženlivá a bylo rozhodnuto se řídit podle instrukcí z Prahy. Za tímto účelem byli do hlavního města vysláni pánové Dubický a Jozef. O tom, jak vypadalo zázemí právě ustaveného Národního výboru, svědčí i fakt, že Václav Klement se rozhodl nadále postrádat k zajištění základní agendy NV jednoho svého úředníka a zapůjčit psací stroj. Schůze skončila v půl druhé ráno 29. října.

Vraťme se nyní k výše zmíněnému Pomníku osvobození. Ve velmi krátké době se vybralo prvních tisíc korun a částka byla ještě navýšena, než došlo k jejímu převedení do fondu Výboru pro postavení pomníku padlým hrdinům v Mladé Boleslavi, jenž od roku 1921 zaštiťovala Československá obec legionářská. Celková suma, jež byla na pomník vybrána od občanů, spolků, firem, města a blízkých obcí, činila 52 tisíc korun. Autorem podstavce byl majitel kamenictví na Výstavišti a Kotěřův žák architekt Karel Mauermann, sochu, ztvárňující v útoku československého legionáře ve Francii, vytvořil akademický sochař Josef Matějů z Kosmonos. Ke slavnostnímu odhalení pomníku na Komenského náměstí došlo 1. července 1923. Dne 28. října 1928 byla k pomníku vložena schránka s prsty jednotlivých bojišť československých legií – ukrajinského Zborova, francouzského Terronu a Vouziers, italského Doss Alta. Pomník v celé své působivosti neměl dlouhého trvání. Na počátku nacistické okupace byl odstraněn a po válce se našlo jen jeho torzo – hlava s poprsím. Torzo bylo provizorně umístěno na původní místo. Toto provizorium ale vytrvalo dodnes. Jen těžko si lze představit, že by v den 100. výročí československé samostatnosti, který se kvapem blíží, nebyl pomník, jenž je tak úzce svázán

Snímek ze slavnostního odhalení sochy legionáře v r. 1923. Foto - Muzeum Mladoboleslavsko

s boleslavským 28. říjnem 1918, obnoven ve své původní podobě.

K důležité nápravě dojde již při letošním výročí. U původní (dnes zaslepené) 3. brány automobilky v Laurinově ulici bude 28. října 2010 ve 14:00 slavnostně odhalena znovu osazená původní pamětní deska, věnovaná dvěma zaměstnancům automobilky, kteří zde padli 5. května 1945. Událost pořádá ČsOL Jednota Mladá Boleslav ve spolupráci s automobilkou Škoda AUTO, a.s.

Co se tehdy stalo? Právě touto branou se rozhodli odjet nákladními vozy vojáci Wehrmachtu, kteří přišli do závodu ukrást benzín. V odjezdu jim bránil účetní Bohumil Douša (*1905). Příslušník závodní stráže na něj namířil samopal, což spatřil Václav Bubák (*1908) a skočil na Doušu, aby jej srazil k zemi. V tom se ozvaly výstřely. Bohumil Douša byl na místě mrtev a Václav Bubák zemřel téhož dne po převozu do nemocnice. Jejich jména tak jsou zapsána na samém začátku seznamu obětí květnové revoluce v Mladé Boleslavi.

Je třeba mít na paměti, že slavení 28. října 1918 není jen oslava onoho jednoho rušného dne, ale je to i uctění památky statisíců občanů naší země, kteří v letech následujících položili životy za obhájení odkazu tohoto dne – za samostatnost své vlasti, jejíž jsme dědici.

Jiří Filip, ČsOL Mladá Boleslav
(www.csol-mb.net, www.facebook.com/jednota)

Bohumil Douša se svými syny Jiřím a Vladimírem, kteří 5. května přišli o svého otce. Foto poskytl Jiří Douša